

Rendezési tervjavaslat

(szöveges kiegészítő)

Kiszombor temető

Rendezési tervjavaslatot készítette:

Zsiga Attila környezetmérnök fővállalkozó 8127 **Aba** Kossuth utca 168. és besegítő családtagjaként édesapja **dr. Zsiga Attila László térképész Szeged.** Segítő vállalkozásként **Jüling Krisztián légifotós „Öt kút az égikamera” Budapest.**

A mellékelt térkép és az alábbi szöveg csak javaslat és tisztelettel várjuk az Önök változtatási igényeit is. A javaslatunkat az ország 81 temetőjében elvégzett munkáink tapasztalatai alapján készítettük. Célunk az, hogy az Önök temetője minél egyszerűbben kezelhető legyen és mindenfajta temetkezési módot hosszútávon kiszolgálhasson.

Az Önök javaslatai figyelembevételére után a jelenleg bemutatott fototérkép-kiértékelést az egész temetőt síremlékeként ellenőrizzük, így lesz a végleges rendezési terv térképe teljesen pontos.

1. Adatgyűjtés módszere

Kombinált fototopográfiai felmérés, amely 5 cm felbontású **orthofotók** (függőleges optikai tengellyel készült légifotó) felhasználásával történt.

Az orthofotót a földhivatali térképre illesztve és hossz- és szélességmérésekkel ellenőrizve egyedi térképészeti technikával mérethelyes és minimális torzítású **fototérképpé** alakítottuk. A fototérképet képelemzéssel kiértékeljük, azaz megrajzoltuk a felismerhető síremlékeket, fákat, növényeket és tereptárgyakat. Ezek után sírhelyszám **térképet** hozunk létre, amelyet a helyszínen ellenőriztünk, pontosítottunk. Az egyeztetés során megismertük a temető történetével és a fejlesztési elképzelésekkel. Így az Önök elé terjesztett térkép már tartalmazza azokat a sírhelyeket is, amelyeket a jövőben kiadhat a temető fenntartója.

2. Az általunk használt fogalmak

- **Sírhely:**

Az a kb. 1 x 2 m-es felület, amely alatt a koporsókat elföldelik, vagy az urnákat ugyanebbe a területbe földbe süllyeszti. Kriptáknak annyi sírhelyes, amennyiszer a négyzetméteres felület alapterületére ráilleszhető. Sírhelynek tekintjük az urnasírt, az urnasírboltot, az urnaoszlopot és az urnafülkét is.

- **Síremlék:**

Egy vagy több sírhelyből álló emlékmű, amelyet a halottaknak állítottak.

- *Sírbolt:*

Az a többnyire a felszín alatt (ritkábban a felszín felett) megépített zárt légtér, amelyben a halottakat, vagy azok hamvait elhelyezik. Közbeszédben kriptának nevezik

3. A síremlékek típusai:

- *Földsír:*

Hanttal fa, vagy vaskereszttel, kopjafával, többnyire sírkővel jelölt síremlék

- *Keretes síremlék:*

A hant felül nyitott és oldalt kő, fa, vagy ritkán fém kerettel rendelkezik.

- *Fedett síremlék:*

A hant műkővel, betonnal fedett.

- *Kőhalom sír:*

A hant terméskő darabokkal fedett.

- *Sírkert:*

Földsírokból álló kerítéssel lekerített terület.

- *Felhagyott síremlék:*

Gondozatlan, a felszínen alig látható síremlék.(Olvashatatlan sírkővel is.)

- *Urnasír:*

Az a temetőfenntartó által felszíni méretekkel meghatározott felület, ami alatt az urnát, urnákat eltemetik.

- *Urnasírbolt:*

Kolombáriummal (bezárható beton doboz) ellátott urnasír fedlappal.

- *Urnafülke:*

Az urnafalban az urnák elhelyezésére kialakított légtér.

- *Urnaoszlop:*

Urnafülkék egymás fölött oszlopszerűen elrendezve. Általában családok építtetik maguknak.

- *Gyermeksír:*

Az a bármely típusú sír amelyben gyermeket temettek el.

4. A temetőrendezési térkép jellegzetességei

- Az általunk betérjesztett temetőtérképen az egy sorhoz tartozó síremlékek azonos színűek és az egy parcellához tartozó sorok egy szín különböző színárnyalataiban színezettek. A felhagyott sírhelyek szürke színűek, a kiadható, jövőben felhasználható sírhelyek fehérek.

- A síremlékek rajzolatai tükrözik a síremlék alakját, nagyságát, azaz arányosak és jelzik továbbá, hogy a síremlék hány sírhelyes.

- A tájékozódás elősegítése érdekében feltüntetésre kerültek a fák, az obeliszkos sírkövek, kopjafák, feszületek, padok és szobrok. A térképen ábrázoltak a térvilágítási oszlopok és az ezekhez vezető felszín alatti vezetékek is. A vezetékek nyomvonala sok helyen bizonytalan, ezért csak az ismerteket tüntettük fel. A kifolyókhoz vezető felszín alatti vízvezetékek nyomvonala is több helyen bizonytalan.

- A térkép tájékoztatni fog az önkormányzati rendeletben meghatározott síremlék méretekről, azok egymás közti távolságáról. Az Önk. 20/2000.(IX.26.) KKÖT temetőrendeletében a sírhely mérete szabályozott csak, amit kiegészíteni szükséges. Meg kell határozni a létesítendő kripták, urnasírok, urnafülkék és gyereksírok méreteit is, amire a térkép mellékletében teszünk javaslatot.

Rendeletben az alábbi szöveget javaslom belefoglalni:

A síremlékek engedélyezhető legnagyobb alaprajzi méretei:

Egysírhelyes (koporsós temetés) 120x250 cm.

Kétsírhelyes családi síremlék (koporsós temetés) 240x250 cm.

Ha a családi síremlék további sírhelyekkel bővül, akkor a szélesség 120-120 cm-el nő.

Sírbolt (kripta) egy sírhelyes 140x300 cm, két sírhelyes 280x300 cm, aminek a szélessége további sírhelyekkel való bővítésnél 140-140 cm-el nő.

Urnafülke belmérete 30x30x30 cm.

Urnasír és urnakripta alapterülete 80x90 cm.

Gyermeksír alapterülete 60x130 cm.

A szétszórtak adatai a temetőfenntartó által biztosított kőtáblán kerülnek feltüntetésre.

A síremlékek között minden irányban legalább 50 cm-es távolságot kell tartani.
A síremlékek eleje a többi síremléssel egyvonalban kerülhet kiépítésre.

- Feltüntetésre kerültek a telepítendő fák is. A temetőben egyre jobban elszaporodó fák, tuják, tuja fák telepítését előzetes engedélyhez kellene kötni, mivel azok nyírása, eltávolítása a fenntartási költségeket növeli.
- A térkép A/0-es méretben nyomtatva 1:400 méretarányú, aránymértéket tartalmaz.
- A jelkulcs tartalmazza mindazon fogalmakat, amelyeket már leírtunk.
- A térképen a sírhelyek számozását számsorokkal oldottuk meg. A síremlék számából az első a parcellát jelölő betű, a következő kettő szám a parcellán belüli sort, az utolsó kettő a soron belüli sorszámot fogja jelezni. A sorokban minden 10-edik sírhelyszám két számjeggyel megírásra került. Ha a sor fordul, vagy megszakad a két számjeggyel történő megírás jellegzetes, s a sor elfordulását pontsoros vonal is jelezni fogja. A sor végén négyjegyű szám lesz, parcella betűjelét nem tartalmazza.
- A sorszámozás egyértelműen eleget tesz annak a kegyeleti szabálynak, hogy minden eltemetett nyughelyét pontosan meg tudjuk határozni.
- A mellékelt térképet a meglévő adatállománnyal egyeztetni szükséges.

5. A parcellák kiegészítése, fejlesztési lehetőségek:

- A parcellákat üres, jövőben felhasználható sírhelyekkel úgy egészítettük ki, hogy az üres felületek betemetésre kerüljenek, továbbá, hogy a parcellák határai vonallal lehatárolhatóak legyenek.
- A szürke színnel jelölt felhagyott sírhelyek, amennyiben megváltásuk lejárt, újra kiadhatóak.
- Fehér színű téglalapokkal jelöltek a pár évtizeden belül felhasználható sírhelyek.
- Fehér vonallal határolt téglalapok a később felhasználható sírhelyeket jelzi.
- A törvényi előírásoknak megfelelően az „S” parcellában szociális köztemetési parcellarész kijelölése egyeztetés alapján került a rendezési tervbe. A temetőfenntartók az itteni temetkezést szabályozzák. Bevált szabályozás, hogy a **szociális parcellarészben csak egysírhelyes földsír és egyes földes urnasír létesíthető. Az eltemetetteket csak fakereszt jelezheti. Rátemetés, mellé temetés nem engedélyezhető.** Ezt szintén belefoglalni szükséges az önkormányzati rendeletbe.
Mivel az „S” parcella további része sírkövektől mentes ezért azt az urnaszórásra és urnatemetőre javasoljuk kialakítani. Ezek kialakítása a későbbi időkben válik aktuálissá.
A szóróparcella tulajdonképpen egy „szökőkút”, amely a hamvakat szétszórja. A szétszórtak neveit egységes táblákon, vagy oszlopokon célszerű feltüntetni, hogy a rendezett legyen a terület. A hamvak szórását a szóróparcella kialakítása előtt,

ugyanitt javasoljuk elvégezni. A temetkezési vállalkozóknak erre van mobil berendezésük.

- A köztemető tartalék területekkel bőven rendelkezik, amelyek a következő 50-60 évben hasznosíthatóak.

- A temető a történelmi idők folyamán egyre északnyugatra terjeszkedett. A temető déli részében tömegesen jelennek meg a régi sírkövek, a sírok hantjait a hozzátartozók nem gondozzák. Ezeken a részeken a mozgó, törött sírkövek eltávolítását javasoljuk. A többi sírkövek helybenhagyásával a terület síkra rendezése célszerű, hogy a terület füvesítése után rendezett látványt mutassanak. Az általunk „P és R” parcellaként (rég, vagy ótemető) kijelölt terület tipikusan ilyen. Itt a tartalék sírhelyeket nem lehetett a régi nyomvonalon kijelölni, mivel teljes a rendezetlenség a sírkövek között. Ezen parcellában a temetés egyedileg engedélyezhető. A szabályozással elérhető, hogy ezen parcelláktól északra levő parcellák üres sírhelyei felhasználásra kerüljenek. Ugyanitt vannak még kripták, fedett, keretes sírok is. Amennyiben nem váltották meg, csak a sírkövet javasoljuk helyén megőrizni és a hantot terepszintre kellene elegyengetni.

- A „K, L, M, N” parcellákban tartalék és létesíthető sírhelyek úgy lettek kijelölve, hogy a meglévő sírkövek térképen feltüntetésre kerültek. Ezekben a parcellákban az új és a tartalék sírhelyeket a régi temetősorokra lehetett rendezni, mivel elég sok a megmaradt sír. Itt az új sír létesítése során a sírkövet az új sír mellé célszerű helyezni.

- A sírboltok (kripták) csak abban az esetben legálisak, ha a földnyilvántartási (kataszteri) térképen is feltüntetésre kerültek. **A sírboltok (kripták) épületnek minősülnek, mivel 1 méternél mélyebben kialakított falakkal indulnak. Geodéziai bemérettetése és földnyilvántartásban történő rögzítése kötelező.** Tehát a tulajdonosokat kötelezni kell a kripták geodéziai bemérettetésére, amit a temetőrendeletben is javasoljuk feltüntetni.

- Az urnafalas temetés bővítését javasoljuk, mivel Kiszomboron a kerítésben levő urnaoszlopokban levő helyek hamarosan betelnek. Az „U” azaz új parcellában négy negyven helyes urnafalat padokkal és parkosítással terveztünk be.

- Az „G” parcellában kettes sorban urnasírokat jelöltünk, amelyek lehetnek egyszerű urnasírok, vagy urnakripták, vagy urnaoszlopok is. Az sírhelyek itt hamar betelhetnek, ezért az „S” parcellában urnatemetőt alakítottunk ki.

- A „C” parcellában úgyszintén pár létesíthető sírhelyeket rajzoltunk fehér színnel. Kérjük, hogy a síremlékek típuskiosztását tartsák meg, mert az attól történő eltérés a nyilvántartást felborítja.

- Az „A” parcellában újabb temetési területet jelöltünk ki. A parcella elrendezését az egyezés érdekében a térkép alapján legyenek szívesek kialakítani.

- Az „A,B,C,D,G,H,I,J és K” parcellában fehér színű téglalapokkal jelöltük a kiadható helyeket. Itt a hant sem látszik a felszínen, de nem lehet tudni, hogy temettek-e oda. A szürke és „fh” felirattal ellátott téglalapok a felhagyott sírokat jelzik, aminek újboli kiadása a fenntartó mérlegelésén múlik, tehát célszerű a régi nyilvántartásokban megkeresni az adatokat.

- A térképen barnásszürke felületként jelöltük a kialakításra javasolt utakat is. A sírok közötti utaknak minimum 4 maximum 6 méter szélesnek célszerű lennie, hogy kisteherautóval, személykocsival is meg lehessen közelíteni azokat. A kialakítás során ügyelni kell a fordulási lehetőségekre és az út lejtésére is. Az utakba eső meg nem váltott sírokat fel kell számolni.

- A temető teljes területén javasoljuk a már több éve meg nem váltott síremlékeknél a hant teljes felszámolását, terepszintbe simítását, gyepesítését. Ha a sírkő, vagy fejfa mozog távolítsák el, vagy stabilizálják. A baleseti veszélyt nem jelentő sírkövek megőrizhetőek.

- **A régi sírhelyek újabb kiadása esetén a sírásók csontokat találhatnak, amiket a 2 méter mélységű sírgödör alá továbbmélyített 50x50x50 cm-es gödörbe rendezetten kell elhelyezni.** Ha a csontokhoz elhunyt neve is tartozik, azt a nyilvántartó karton megjegyzés rovatában rögzíteni kell. Erre a temetőrendeletben is ki kell térni.

- Találtunk néhány megöregedett, kiszáradó fát is, amelyek szintén balesetveszélyt jelentenek ezért kivágásuk szükséges. A temetőrendeletben javasoljuk korlátozni a fák, bokrok ültetését. Ezt az alábbi szöveggel kellene rögzíteni a rendeletben:

A temető teljes területén fákat, bokrokat, magas növésű tujákat csak a fenntartó ültethet, ezért a más által telepített fákat, a sírt gondozó költségére felszámolja. A sírokra telepített futótuják nem haladhatják meg a síremlék felületét. Azok túlterjedése esetén a fenntartó azt a sírt gondozó költségén felszámolja.

- Tapasztaltuk, hogy a földnyilvántartásban feltüntetett telekhatárok nem teljesen egyeznek a telekhatárt jelző fasorral, ezért javasoljuk, hogy földmérő mérnökkel rögzíttessék a végleges állapotot. Ez az eltérés nem jelentős, ha nem jelent vitát a szomszédos telek tulajdonosával, akkor ez el is maradhat.

- Az „F” parcellában a testtemetést korlátozni kellene, mivel a szomszédos halastóba áramolhatnak a bomlástermékek, ami a halakban felhalmozódhatnak, mivel a terület az előírt védőtávolságban a vízfelület szélétől 50 m-en belül helyezkedik el. A rendeletbe az alábbi szöveget javasoljuk:

Az „F” parcella teljes területén a testtemetés (koporsós) tilos, urnás temetés engedélyezett.

7. A temetőgondnokság feladata

A temetőgondnokság kötelezettsége a temető rendezettségének fenntartása, mely csak a mellékelt rendezési térkép betartásával és betartatásával sikerülhet. Meg kell követelni, hogy az épülő síremlékek eleje egy vonalban helyezkedjen el.

A balesetveszélyes sírok helyreállítása vagy megszüntetésére folyamatos figyelemmel kell lenni.

A temetőben jelentősebb munkálatokat száraz talajon és száraz időben javasolt végezni a munkavédelmi előírások betartásával.

A tájékozódás elősegítésére kisebb tájékoztató jeleket, táblákat, feliratokat lehet elhelyezni. (Sorok eleje, parcellák elválasztása). A sírhelyek megváltásának szükségességére a síremléken történő esztétikus megjelölést javasoljuk.

Szeged, 2018. február 6.

Dr. Zsiga Attila László
térképész

Zsiga Attila
környezetmérnök